

FONDATION TRAVAIL-UNIVERSITÉ
CENTRE DE RECHERCHE TRAVAIL & TECHNOLOGIES

Professioneel parcours van stagiairs, met een ICT-opleiding

Enquête bij stagiairs die een ICT-opleiding volgden in het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest tussen 2004 en 2009

Patricia Vendramin
Gérard Valenduc

DECEMBER 2009

ENQUÊTE UITGEVOERD IN SAMENWERKING
MET EVOLIRIS

evoliris

Wettelijk depot D/2009/6624/36

© **Fondation Travail – Université ASBL**
Centre de recherche Travail & Technologies

Overname toegestaan, behoudens met commerciële doeleinden, mits volledige vermelding van de titel en de auteur van de publicatie.

Rue de l'Arsenal, 5
B-5000 Namur

Tel. (0)81-725122, fax (0)81-725128
pvendramin@ftu-namur.org

Website: <http://www.ftu-namur.org>

Inhoud

INLEIDING	5
1. DE ENQUÊTE : DOELSTELLINGEN EN VERLOOP	5
2. POPULATIE VAN DE RESPONDENTEN	7
3. VOORSTELLING VAN HET DOSSIER	9
1. PORTRET VAN DE IN DE ENQUÊTE BETROKKEN POPULATIE	11
INLEIDING	11
1. SAMENSTELLING VAN DE POPULATIE STAGIAIRS	12
2. HET PARCOURS VAN DE STAGIAIRS	14
2. DE PROFESSIONELE TRAJECTEN NA DE ICT-OPLEIDING	19
1. DE SITUATIE TEN OPZICHTE VAN DE TEWERKSTELLING	19
2. EVOLUTIE VAN DE COMPETENTIEPROFIELEN	20
<i>VIJF BEROEPSPROFIELEN</i>	20
<i>DE PRIVÉ-CERTIFICERINGEN EN AANVULLENDE OPLEIDINGEN</i>	20
<i>TAALKUNDIGE COMPETENTIES</i>	21
3. HET TYPE-PARCOURS NA DE OPLEIDING	22
4. TIJD VOORALEER WERK WERD GEVONDEN, DOORGANG VIA WERKLOOSHEID EN MOBILITEIT	22
5. DE STRATEGIE OM WERK TE ZOEKEN	25
3. WERKNEMERS, ACTIEF BINNEN DE ICT-SECTOR	29
1. HET BEGIN VAN DE TEWERKSTELLING	29
2. PLAATS VAN AANWERVING EN BEROEPEN	30
3. DE WERKVOORWAARDEN	33
4. WERKZEKERHEID, GRAAD VAN TEVREDENHEID EN PERSPECTIEVEN	34
5. DE COMPETENTIE-ONTWIKKELING	35
4. PERSONEN, ACTIEF IN BEROEPEN BUITEN DE ICT EN WERKLOZEN	39
1. PROFIEL VAN HEN, ACTIEF IN BEROEPEN BUITEN DE ICT	39
2. PROFIEL VAN DE WERKLOZEN, EN BIJZONDERHEDEN OVER HUN TRAJECT	40
5. BEKNOPT OVERZICHT VAN DE RESULTATEN	43

Inleiding

Det doel van deze bestaat er enerzijds in een terugkoppeling te krijgen over het parcours en de aard van de tewerkstelling van de stagiairs en anderzijds, aan de hand van de situatie van de stagiairs, in het inschatten van de aard en de omvang van de vraag naar dit type kwalificatieprofiel, en van de aard van de ICT-competenties die van waarde zijn op de Brusselse tewerkstellingsmarkt.

1. De enquête : doelstellingen en verloop

Deze enquête werd uitgevoerd op verzoek van EVOLIRIS. Het algemeen doel bestond er in een betere kennis te krijgen van het professionele traject van de stagiairs die een opleiding volgden op het vlak van de informatie- en communicatietechnologie (ICT) . Het gaat om een **enquête via een vragenlijst**, met overwegend gesloten vragen. De vragenlijst wordt automatisch beheerd; ze omvat feitelijke vragen en vragen naar een opinie. Het inzamelen van de gegevens gebeurde in oktober 2009. De enquête werd gedeeltelijk via de post verspreid, gedeeltelijk via elektronische weg.

Het **doelpubliek** bestaat uit stagiairs die een ICT-opleiding volgen tussen 2004 en 2009 inbegrepen.

EVOLIRIS is het ICT beroepsreferentiecentrum van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De enquête werd uitgevoerd in samenwerking met de ICT-opleidingscentra, gecoördineerd door Evoliris : CEFA ID, INTEC Brussel, COFTeN, CF2M, F.I.J., INTERFACE 3.

Vijfentwintig opleidingen werden door de enquête bestreken:

- Voor CEFA UO, veranderd in CEFA ID in januari 2007
 - Netwerkbeheerder
 - Webdesigner
- Voor INTEC Brussel
 - Pc-netwerktechnicus
 - Pc-netwerktechnicus met Nederlands
 - Webdeveloper
 - Windows Desktop Engineer (2003-2006)
 - ICT Systeem en Netwerkspecialist (2007-2008)
 - ICT Helpdeskmedewerker (sinds 08/2006)

ICT system and networkspecialist (2009)

- Voor CASI-UO COFTeN, COFTeN geworden begin 2006
Onderhoudstechnicus PC en LAN-netwerken (Frans-Nederlands)
Assistent-beheerder LAN-netwerken
- Voor CF2M
Web
Support-technicus PC LAN
VoIP (Voice over IP) vanaf 2008
- Voor F.I.J.
PC-technicus
Bouwen van internetsites
PC-technicus sociale promotie
Bijscholing internet developer (vanaf 2004)
Bijscholing PC/LAN-technicus (vanaf 2005)
- Voor INTERFACE 3
Informatica helpdesk
Netwerkbeheerder
Technisch webmaster
Assistente administrative support web (2004-2006), veranderd in
Support Web 1 (2006-2007), veranderd in (2008) Beheerder
website
Web Application Developer
Technicus database (thans beheerder database)

In het verslag zijn de verschillende opleidingen gehergroepeerd in vier opleidingsprofielen (zie de volgende tabel):

- profiel PC-technicus;
- profiel web-beroepen;
- profiel beheerder PC-netwerken;
- profiel helpdesk.

De **problemen** onderzocht door de enquête zijn:

- Het opleidingsparcours – ICT-opleiding en andere, taalkundige competenties.
- Het zoeken van werk na de opleiding – het aanwervingsparcours, de gezochte banen, de ontvankelijkheid van de werkgevers, de veranderingen van baan, de mening over de opleiding.
- De situatie ten opzichte van de baan – tewerkgesteld in de ICT, niet tewerkgesteld in de ICT, zonder beroep.
- Voor hen die actief zijn binnen ICT – de werksituatie, de werkvoorwaarden, de voldoening, de ICT-competenties, nodig voor de job
- Voor wie niet actief is in de ICT – de redenen voor een andere beroepskeuze.

**Professioneel parcours van de
stagiairs met een ICT-opleiding**

	Profiel PC-technicus	Profiel webberoepen	Profiel beheerder PC- netwerken	Profiel helpdesk
CEFA-UO		Web designer	Netwerkbeheerder	
CF2M	Support-technicus PC LAN VOIP	Web		
CASI-UO >COFTEN	Onderhoudstechnicus PC & LAN- netwerken		Assistent- beheerder LAN- netwerken	
FIJ	PC-technicus PC-technicus sociale promotie Bijscholing PC/LAN-technicus	Bouwen van internetsites Bijscholing internetontwikkelaar		
INTEC	Pc-netwerktechnicus Pc-netwerktechnicus met Nederlands	Webdeveloper	Windows Desktop Engineer ICT Systeem en Netwerkspecialist ICT Systeem en Netwerkspecialist	ICT Helpdeskmedewerker
Interface 3		Technisch webmaster Administratieve assistente web- support Support Web Beheerder websites Web Application Developer	Netwerkbeheerder Beheerder database	Helpdesk

2. Populatie van de respondenten

De populatie van de respondenten is samengesteld uit 110 personen, het is te zeggen een antwoordgraad van 8,3% ; 1240 vragenlijsten werden verzonden via de post en 80 via elektronische weg. De structuur van de populatie van de respondenten is de volgende.

Populatie respondenten - %

Mannen	55	Gediplomeerd in BE	74
Vrouwen	45	Gediplomeerd buiten BE in EU	10
		Gediplomeerd buiten de EU	16
18-24 jaar	8	Moedertaal FR	60
25-34 jaar	29	Moedertaal NL	17
35-44 jaar	35	Andere moedertalen	23
45-54 jaar	25		
55 jaar en +	3		
Maximum LSO	41	Profiel PC-technicus	28
HSO	29	Profiel webberoepen	36
Hoger kort	17	Profiel beheerder PC-netwerken	24
Hoger lang en universitair	12	Profiel helpdesk	12

Bij vergelijken van de populatie van de respondenten op de enquête met de gegevens van de BRUTEK-verslagen (zie hoofdstuk 1) met betrekking tot de stagiairs van de jaren 2001 tot 2004 biedt dit een evaluatiepunt over de representativiteit van ons staal ten opzichte van een moederpopulatie.

%	Respondenten EVOLIRIS- enquête	Gemiddelde 2001- 2004 BRUTEK-verslagen buiten kantoor- opleidingen
Mannen	55	70
Vrouwen	45	30
Nationaliteit BE		65
Nationaliteit Europese Unie (EU)		9
Nationaliteit buiten de EU		25
Moedertaal FR of NL	77	
Andere moedertalen	23	
Minder dan 24 jaar		30
25 tot 29 jaar		28
30 tot 39 jaar		32
40 jaar en +		9
Minder dan 24 jaar	8	
25 tot 34 jaar	29	
35 tot 44 jaar	35	
45 jaar en +	28	
Maximum LSO	41	52
HSO	29	19
Ander	30	13
Aan het werk	57	57 (uitgezonderd opgevers en zonder nieuws)

- We hebben dus een staal aan respondenten met een iets belangrijker aandeel aan vrouwen, een iets hoger niveau van de initiële diploma's, en een iets hogere gemiddelde leeftijd.

3. Voorstelling van het dossier

Dit dossier geeft een synthese van de resultaten van de enquête. Het omvat vier hoofdstukken die ingaan op de verschillende problemen waarop de enquête zich richtte.

- Een eerste hoofdstuk schetst een **portret van de populatie die het voorwerp uitmaakte van de enquête**. Dit portret werd uitgewerkt vertrekkend vanaf de gedetailleerde statistische verslagen die door BRUTEC werden uitgevoerd tot in 2005. Het laat toe de voornaamste eigenschappen te beschrijven van de stagiairspopulatie: De sociaal-demografische samenstelling (leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, nationaliteit), samen met het parcours dat de stagiairs aflegden voor en na hun opleiding.
- Het tweede hoofdstuk gaat in op de resultaten van de enquête betreffende de **professionele trajecten na de ICT-opleiding**. Het beschrijft de situatie van de oude stagiairs ten opzichte van de tewerkstelling, hun verschillende parcours na hun opleiding en hun modaliteiten voor toegang tot de arbeidsmarkt, hun strategieën om werk te zoeken, samen met de evolutie van hun competentieprofielen.
- Het derde hoofdstuk richt zich op de oude stagiairs die vandaag **actief zijn binnen een ICT-omgeving**. Dit staat voor 42% van het geheel van de respondenten. Binnen de limieten, opgelegd door de beperkte omvang van het staal, worden aanvullingen gegeven voor wat betreft het begin van de tewerkstelling, de plaats van tewerkstelling en de uitgeoefende beroepen, de werkvoorwaarden, de werktevredenheid en de ontwikkeling van de competenties.
- Het vierde hoofdstuk gaat over de oude stagiairs **zonder werk, of actief buiten de ICT-sector**. Het maakt een profiel aan van deze twee populaties, die resp. staan voor 43% en 15% van de respondenten.

Aan het einde van het rapport volgt een **samenvatting**; ze laat een snel overzicht toe van de belangrijkste resultaten.

Waar mogelijk, het is te zeggen daar waar de vragen van de twee enquêtes gelijkaardig zijn, worden de resultaten van de enquête van EVOLIRIS vergeleken met de resultaten van die van MÉTIC¹ uit 2004. De

1. Het onderzoeksproject van MÉTIC maakte deel uit van het gedeelte 'studies' van de programmering 2002-2006 van het Europees Sociaal Fonds (doelstelling 3). Het werd mede gefinancierd door het Waalse Gewest (2002-2004). Het onderzoek had belangstelling voor de nieuwe organisatievormen van het werk, aan de arbeidsomstandigheden en de nood aan

vergelijking leidt tot een subgroep van de populatie van de respondenten op de enquête van MÉTIC, die benaderend overeenkomt met het profiel van de stagiairs waarop we ons hier richten. Ter herinnering: het staal van de MÉTIC-enquête besloeg een subgeheel van 221 respondenten zonder hoger onderwijs-diploma en die hun ICT-kwalificatie in een beroepsopleiding (met een duur van minstens drie maanden) behaalden, in onderwijsmodules voor sociale promotie, in het secundair onderwijs of in een andere opleiding van hetzelfde niveau. Onder deze 221 respondenten waren er 83 actief op het ICT-vlak. Deze referentiegroep zal ‘subgroep, vergelijkbaar met het MÉTIC-staal’ worden genoemd.

kwalificaties binnen de activiteitsdomeinen, verbonden met ICT. De enquête van MÉTIC maakte deel uit van dit onderzoek. Het doelpubliek was samengesteld uit oud-studenten en stagiairs die een initiële en/of voortgezette vorming volgden op het vlak van ICT. Het staal was samengesteld uit oud-studenten en stagiairs, afkomstig uit een selectie hoger onderwijsinstellingen van het korte type, het lange en het universitaire type en centra voor volwassenenvorming. Het verslag is beschikbaar via de volgende link : www.ftu-namur.org/fichiers/RapMETIC-enq.pdf

Portret van de in de enquête betrokken populatie

De vormingscentra, vandaag verbonden met EVOLIRIS hebben al een lange ervaring in ICT-vorming. De gedetailleerde statistische verslagen, in 2005 opgesteld door BRUTEc, laten toe de voornaamste eigenschappen van de populatie aan stagiairs te beschrijven. Deze eigenschappen zijn over het algemeen stabiel in de tijd.

Inleiding

Dit portret werd samengesteld vertrekkend vanaf de activiteitenverslagen 2002 tot 2005 van BRUTEc, met daarin gegevens over de stagiairs en hun parcours voor opleidingen, afgesloten in 2001, 2002, 2003 en 2004. Het recentste jaar (2004) werd als referentie genomen. Er wordt een vergelijking opgesteld met het totaal van de jaren 2001 tot 2004, om na te gaan of sommige gegevens van 2004 niet atypisch zijn ten opzichte van de voorgaande jaren. De gegevens 2001 tot 2003 worden eveneens gebruikt om bepaalde evoluties op te sporen binnen het stagiair-publiek. De gegevens betreffen enerzijds de sociaal-demografische samenstelling van de referentiepopulatie (geslacht, leeftijd, nationaliteit, scholing) en anderzijds het parcours van de stagiairs: hoe lang ze werkloos waren voor de opleiding en hun situatie *in de zes maanden* die volgden op het einde van de opleiding.

Met het oog op het aanhouden van de grootste gelijklopendheid met de opleidingen, behandeld door de enquête, werden de tussen 2001 en 2004 gegeven opleidingen op de volgende manier heringedeeld, waar bij de herindelingscriteria werden gevolgd die werden voorgesteld door EVOLIRIS voor de huidige opleidingen.

**Herindeling van de opleidingen, gegeven tussen 2001 en 2004,
per vakprofiel**

	Profiel PC-technicus	Profiel webberoepen	Profiel beheerder PC-netwerken	Profiel helpdesk
CEFA-UO		Web DTP netwerk-technicus	Netwerkbeheerder	
CF2M	Technicus PC-netwerken	Web designer multimedia animator		
CASI-UO >COFTEN	Technicus PC/LAN (FR/NL)		Assistent netwerk-beheerder (voormalig technicus-beheerder)	
FIJ	Support-technicus PC-netwerken (en andere oudere naamgevingen)	Internet operator Webdeveloper		Support-technicus helpdesk
INTEC	PC-netwerktechnicus (NL) PC-netwerktechnicus (talen)	Web designer (NL) Webdeveloper (NL)		
Interface 3		Beheerder internetsite		Helpdesk

- Vermits het staal van de enquête van EVOLIRIS geen kantooropleidingen omvat, komen deze niet voor in de tabellen van dit hoofdstuk. Dit is de reden dat bepaalde vaststellingen op basis van deze tabellen beduidend afwijken van de commentaren, geformuleerd in de activiteitenverslagen van BRUTECH.

1. Samenstelling van de populatie stagiairs

Het vergelijken van de twee laatste kolommen van de volgende tabel toont aan dat de samenstelling van het publiek over het algemeen eerder stabiel bleef in de loop van de periode 2001-2004. De verhouding tussen mannen en vrouwen ligt in de orde 70%/30% – dit onevenwicht is een gevolg van het feit dat de kantooropleidingen, die vooral een vrouwelijk publiek aanspreken, hier niet in rekening worden gebracht. De stagiairs met een vreemde nationaliteit maken ongeveer één derde uit van het publiek; deze verhouding bleef stabiel. In 2004 was het aandeel stagiairs tussen 25 en 29 jaar minder belangrijk dan het gemiddelde voor de periode 2001-2004, ten voordele van de oudere stagiairs (ouder dan 40 jaar). Vanuit het oogpunt van scholing, is er een meerderheid aan diploma's lager secundair (53%, stabiel) en ongeveer 15% voor elk van de drie andere categorieën. De categorie 'andere' omvat hoofdzakelijk

Professioneel parcours van stagiairs met een ICT-opleiding

diploma's, behaald in het buitenland en niet erkend of zonder equivalent in België.

Sociaal-demografische samenstelling van de stagiairs in 2004, per beroepsprofiel (aantal ingeschreven stagiairs)

	Profiel PC-technicus	Profiel webberoepen	Profiel beheerder PC-netwerken	Profiel helpdesk	Totaal jaar 2004		Gemidd. jaren 2001-2004
					Aantal	%	
Aantal stagiairs	61	94	26	27	208	100%	100%
Mannen	56	54	22	16	148	71%	70%
Vrouwen	5	40	4	11	60	29%	30%
Nationaliteit BE	35	69	19	19	142	68%	65%
Nationaliteit EU	3	16	1	2	22	11%	9%
Nationaliteit buiten EU	23	9	6	6	44	21%	25%
18 tot 24 jaar	19	31	7	7	64	31%	30%
25 tot 29 jaar	13	18	8	4	43	21%	28%
30 tot 39 jaar	23	28	8	10	69	33%	32%
40 jaar en +	6	17	3	6	32	15%	9%
Scholing zonder LO	9	4	0	8	21	10%	15%
Scholing LO	4	3	1	2	10	5%	
Scholing LSO	21	56	18	15	110	53%	52%
Scholing HSO	3	22	7	2	34	16%	19%
Scholing kwalificatie-getuigschrift	0	4	0	0	4	2%	13%
Scholing andere	24	5	0	0	29	14%	

Bron: activiteitenverslag BRUTEC

Het onderzoek van de gegevens 2004 voor de verschillende opleidingsprofielen leidt tot enkele bijkomende commentaren. De belangrijkste onevenwichten tussen mannen en vrouwen zijn terug te vinden bij de profielen PC-technicus en beheerder PC-netwerken. De mannelijke meerderheid is minder uitgesproken bij de twee andere profielen. Een belangrijk aandeel stagiairs waarvan het diploma niet erkend is bevindt zich in het profiel PC-technicus; het is ook in dit profiel dat de meerderheid van de nationaliteiten buiten de Europese Unie wordt aangetroffen. Binnen het profiel webberoepen vindt men meer oudere stagiairs, met een beter scholingsniveau.

2. Het parcours van de stagiairs

Vooraleer aan hun opleiding te beginnen, kenden de stagiairs een kortere of langere periode van werkloosheid. De tabel hieronder geeft de stagiairs van 2004 volgens hun periode van werkloosheid. Het aandeel langdurig werklozen (meer dan twee jaar) is in 2004 kleiner dan het gemiddelde 2001-2004, ten voordele van de gedurende een korte periode werklozen (minder dan zes maanden werkloosheid). Het aandeel langdurig werklozen is het laagst in de profielen PC-netwerkbeheerder en helpdesk.

Duur van de werkloosheid voor de opleiding voor de stagiairs van 2004, naargelang het beroepsprofiel (aantal ingeschreven stagiairs)

	Profiel PC-technicus	Profiel web-beroepen	Profiel beheerder PC-netwerken	Profiel helpdesk	Totaal jaar 2004		Gemidd. jaren 2001-2004
					Aantal	%	
Aantal stagiairs	61	94	26	27	208	100%	100%
Minder dan 10 maanden	24	47	16	11	98	47%	43%
Van 10 maanden tot 2 jaar	24	26	8	12	70	34%	33%
Meer dan twee jaar	13	21	2	4	40	19%	24%

Bron: activiteitenverslag BRUTEK

De volgende tabel vat de situatie van de stagiairs van 2004 samen binnen de eerste zes maanden, volgend op het einde van hun opleiding.

Situatie van de stagiairs van 2004 zes maanden na de opleiding, op beroepsprofiel (aantal ingeschreven stagiairs)

	Profiel PC-technicus	Profiel web-beroepen	Profiel beheerder PC-netwerken	Profiel helpdesk	Totaal jaar 2004		Gemidd. jaren 2001-2004
					Aantal	%	
Aantal stagiairs	61	94	26	27	208	100%	100%
Niet voltooid	12	17	7	2	38	18%	11%
Opleiding hernomen	0	8	0	4	12	6%	9%
Werkzoekend	9	8	7	2	26	13%	25%
Aan het werk	33	39	11	13	96	46%	46%
Zonder nieuws	7	22	1	6	36	17%	9%

Bron: activiteitenverslag BRUTEK

Men ziet dat BRUTEK geen nieuws had van 17% van de stagiairs, waarvan een groter aandeel in de afdelingen webberoepen en helpdesk.

Professioneel parcours van stagiairs met een ICT-opleiding

Dit percentage is groter dan het gemiddelde van de jaren 2001-2004. 18% van de stagiairs, ingeschreven in 2004, hebben hun vorming trouwens niet voltooid. Het aandeel opgevers is het hoogst in het profiel PC-netwerkbeheerder, maar het is laag in het profiel helpdesk. In 2004 was het aandeel opgevers hoger dan het gemiddelde 2001-2004.

Indien we ons beperken tot de voltooide opleidingen, het is te zeggen de opgevers aftrekken, is het relatief aandeel van de verschillende profielen het volgende: 29% van de stagiairs van het profiel PC-technicus, 45% van het profiel webberoepen, 11% van het profiel PC-netwerkbeheerder en 15% van het profiel helpdesk.

Omdat de enquête zich slechts richt tot de stagiairs die hun vorming voltooiden en waarvan EVOLIRIS nieuws ontving, is het nuttig de vorige tabel te hernemen en er de categorieën 'opgevers' en 'zonder nieuws' uit te halen. Een extra gegeven werd toegevoegd: het aantal stagiairs dat werd tewerkgesteld op de plaats van hun stage.

Situatie van de stagiairs van 2004 die hun opleiding voltooiden en waarvan de situatie bekend is, per beroepsprofiel (aantal betrokken stagiairs)

	Profiel PC-technicus	Profiel web-beroepen	Profiel beheerder PC-netwerken	Profiel helpdesk	Totaal jaar 2004		Gemidd. jaren 2001-2004
					Aantal	Percentage	
Aantal stagiairs die de opleiding voltooiden en waarvan men nieuws heeft	42	55	18	19	134	100%	100%
Opleiding hernomen	0	8	0	4	12	9%	11%
Werkzoekend	9	8	7	2	26	19%	32%
Aan het werk	33	39	11	13	96	72%	57%
Percentage stagiairs, aan het werk per profiel	79%	71%	61%	68%	72%		
<i>Aan het werk op de plaats van de stage</i>	6	5	3	3	17	18%	26%
<i>Aandeel aan het werk op de plaats van de stage</i>	18%	13%	27%	23%	18%		

Bron: activiteitenverslag BRUTEC

Deze tabel beschrijft de populatie die het meest de huidige enquête benadert. In 2004 vonden ongeveer zeven personen op tien werk, twee op tien zijn werkzoekend, en één op tien begon opnieuw een opleiding. Het profiel PC-technicus dat het gemiddelde van 72% tewerkgestelde

personen omhoog trekt. Van het gemiddelde van de jaren 2001-2004, zijn 57% aan het werk zes maanden na het einde van hun opleiding, zoeken 32% werk, en zijn er 11% die de opleiding herbegonnen. Het aantal mensen zonder werk lijkt dus behoorlijk te fluctueren van jaar tot jaar. De goede cijfers van 2004 kunnen worden geweten aan een hernemingseffect na de crisis die de tewerkstelling in ICT trof na het uit elkaar klappen van de speculatieve luchtbel van de 'nieuwe economie' in 2001.

Gemiddeld vond één tewerkgestelde op vijf werk via zijn of haar stageplaats, maar de verhoudingen verschillen erg naargelang het profiel en het aantal betrokken personen is te klein om er conclusies uit te trekken.

Het is niet mogelijk, op basis van het activiteitenverslag, een gedetailleerde verdeling te maken van mannen en vrouwen op beroepsprofiel, maar men stelt vast dat, onder de 96 tewerkgestelde personen, onderzocht in deze tabel, er 65 mannen zijn (68%) en 31 vrouwen (32%); deze verdeling verschilt niet beduidend van de verhouding tussen mannen en vrouwen over het geheel van de stagiairs 2004, waar dat 71% is tegenover 29%. In het helpdesk-profiel zijn 8 mannen en 5 vrouwen tewerkgesteld. In de profielen PC-technicus en PC-netwerkbeheerder samengeteld, zijn er 40 mannen en 4 vrouwen aan het werk. In het profiel webberoepen zijn 17 mannen en 22 vrouwen tewerkgesteld. In dit laatste profiel zijn er in verhouding veel meer vrouwen dan mannen aan de slag (onder de inschrijvingen is de verhouding mannen/vrouwen 54/40).

Het is vanzelfsprekend niet mogelijk vertrekkend van de gegevens van de activiteitenverslagen een gedetailleerde verdeling te maken van de bedrijfstakken waarin de stagiairs werk vonden. Dit gegeven is slechts bekend voor 66 personen uit 2004. Voor wat betreft het geheel van de betrokken beroepen, situeert 61% van de tewerkstelling zich in privé-bedrijven, 20% in overheidsbedrijven, 15% in de niet-commerciële sector en 5% is zelfstandig.

De volgende tabel, tot slot, geeft enkele bijkomende inlichtingen over de subgroep van de 96 stagiairs van 2004, waarvan geweten is dat ze aan het werk zijn, zes maanden na het einde van hun opleiding.

**Professioneel parcours van
stagiairs met een ICT-opleiding**

Verdeling van de beroepsprofielen van de stagiairs van 2004, aan het werk zes maanden na het einde van hun opleiding, naargelang hun scholingsgraad (aantal stagiairs aan het werk)

	Profiel PC- technicus	Profiel web- beroepen	Profiel beheerder PC- netwerken	Profiel helpdesk	Totaal jaar 2004		Gemidd. jaren 2001-2004
Stagiairs aan het werk	33	39	11	13	96	100%	100%
Scholing zonder LO	5	2	0	4	11	11%	9%
Scholing LO	2	1	0	2	5	5%	
Scholing LSO	11	22	9	6	48	50%	56%
Scholing HSO	2	9	2	1	14	15%	23%
Scholing kwalificatie- getuigschrift	0	3	0	0	3	3%	12%
Scholing andere	13	2	0	0	15	16%	

Bron: activiteitenverslag BRUTECH

De stagiairs die geen hoger diploma haalden dan lager secundair vertegenwoordigen in 2004 tweederde van de betrokken populatie (50% diploma's lager secundair en 16% die alleen lager onderwijs volgden). De categorie 'andere' (niet erkende diploma's of diploma's zonder equivalent) lijkt te groeien, verbonden met de toename van het aantal stagiairs met een nationaliteit buiten de Europese Unie.

Voor wat betreft de scholing verschillen de cijfers van de tabel hierboven (stagiairs aan het werk) niet erg van deze van de tabel van blz. 13 (geheel van de stagiairs), wat er zou kunnen op wijzen dat het niveau van het initiële diploma weinig invloed heeft op de kans werk te vinden bij het einde van de opleiding. Wel moet er worden aan herinnerd dat de populatie van de tabel hierboven slechts slaat op 96 van de 208 ingeschreven stagiairs in 2004.

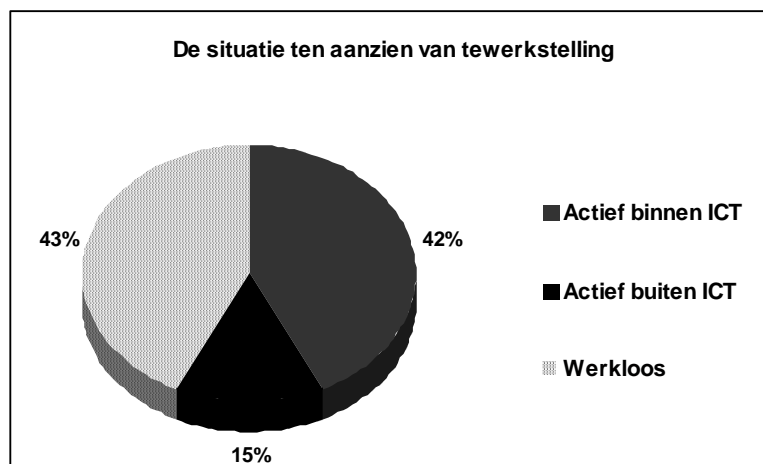
FTU

De professionele trajecten na de ICT-opleiding

Het doel van dit hoofdstuk bestaat in een terugblik op de tijd die verliep tussen het einde van de vorming en de huidige situatie, of dat nu een situatie is van tewerkstelling of van werkloosheid. De resultaten van de enquête laten dus toe in te schatten of iemand min of meer snel werk zal vinden, zich zal richten of heroriënteren naar een andere activiteit, hoeveel werkloosheid er voorkomt, samen met de strategieën om werk te zoeken. De gegevens van hoofdstuk 2 betreffen het geheel van de stagiairs, niet alleen hen die aan het werk zijn. Hoofdstuk 3 richt zich op de actieven in ICT-beroepen en hoofdstuk 4 op diegenen, actief buiten de ICT-sector, en zonder werk.

1. De situatie ten opzichte van de tewerkstelling

De gegevens van de enquête sluiten aan op de gemiddelde gegevens van de BRUTECS-verslagen voor de periode 2001-2004 voor wat betreft de situatie ten aanzien van de tewerkstelling, het is te zeggen 57% van de personen zijn aan het werk. Meer bepaald zijn er op het ogenblik van de enquête 57% van de respondenten aan het werk, terwijl 43% werk zoekt. Onder de actieven is driekwart (75%) aan de slag binnen de ICT-sector, terwijl een kwart (25%) een ander vak uitoefent.

In de subgroep, vergelijkbaar met de MÉTIC-enquête, waren de verhoudingen gelijklopend: 44% actief binnen een ICT-beroep, 17% actief binnen een ander beroep, 39% werkloos.

2. Evolutie van de competentieprofielen

Vier beroepsprofielen

De opleidingstypes werden verdeeld in vier beroepsprofielen (zie de inleiding), te weten: een profiel PC-technicus, een profiel webberoepen, een profiel PC-netwerkbeheerder, een profiel helpdesk. Deze profielen vertegenwoordigen respectievelijk 28%, 36%, 24% en 12% van de respondenten. Deze indeling gebeurde om vergelijkende analyses van de gegevens mogelijk te maken. Ze laat toe eventueel verschillende trajecten en specifiek zoeken naar specifieke competenties te identificeren.

In dit deel tekenen we de toestand van de competentieportefeuille van de oude stagiairs en hun evolutie.

De privé-certificeringen en aanvullende opleidingen

Slechts 15 van de 110 respondenten haalden na hun ICT-opleiding privé een certificering: 2 Microsoft - MCTS Windows Vista, 4 Microsoft Windows server, 1 Cisco CCNT Entry Networking Technician, 1 Cisco CCNA Network Associate en 7 diverse ten opzichte van de lijst aan certificeringen in de vragenlijst.

Bij wijze van vergelijking: in de vergelijkbare subgroep van het MÉTIC-staal (zie pag. 9) haalden 22% van de respondenten een privé certificering.

Bijna vier respondenten op tien verklaren na hun ICT-opleiding **andere aanvullende opleidingen** te hebben gevolgd. Hoofdzakelijk ging het om een technische vorming (22 respondenten) en vervolgens om een vorming in talen (14 respondenten).

Volgden andere opleidingen

Ja	39%
<i>Waarvan (absolute aantallen – meerdere vormen mogelijk)</i>	
Technische opleiding	22
Commerciële opleiding	3
Taalopleiding	14
Communicatie-opleiding	2
Opleiding teammanagement	1
Andere	15

Professioneel parcours van stagiairs met een ICT-opleiding

De 22 personen die een technische opleiding volgden zijn verdeeld over de volgende keuzes (meerdere antwoorden per persoon waren mogelijk) :

- 9 in operating systems
- 7 in hardware
- 6 in programmeren en talen
- 4 in netwerkontwerp en -beheer
- 3 in beveiliging van hardware, software en netwerken
- 3 in het ontwerp en het onderhoud van websites
- 2 in grafisch ontwerp, opmaak, multimedia publiceren
- 2 in software-ontwikkeling
- 1 in kwaliteits- en conformiteitstests

In dezelfde mate worden deze aanvullende technische opleidingen gevolgd binnen het kader van opleidingen, georganiseerd voor werkzoekenden, en van opleidingen, georganiseerd door de werkgever. In mindere mate gaat het om andere initiatieven.

Taalkundige competenties

De respondenten hebben voor 60% het Frans als moedertaal, voor 17% het Nederlands en voor 23% een andere taal.

Taalkennis buiten de moedertaal
(uitgezonderd degenen waarbij het gaat om de moedertaal)

% van het aantal betrokken personen	Zeer goede kennis	Gemiddelde kennis	Basiskennis
Frans	44*	17	11
Engels	13	47	27
Nederlands	10	29	35
Duits, Italiaans, Spaans	< 5	< 5	12
Arabisch, Turks	< 5	< 5	6
Andere	< 5	< 5	< 5

**Men moet opmerken dat 44% van de personen waarvan het Frans niet de moedertaal is toch een zeer goede kennis hebben van het Frans. Het percentage per lijn is niet gelijk aan 100 omdat er ook rekening moet worden gehouden met niet antwoorden.*

Op het vlak van taal verklaren 91% van de respondenten nog één of meer andere talen te kennen naast hun moedertaal. Het Frans wordt goed beheerst door 44% van de personen waarvan het niet de moedertaal is, terwijl 17% een gemiddelde kennis hebben. Het Nederlands wordt goed beheerst door 10% van de personen van wie het de moedertaal niet is, terwijl 29% een gemiddelde kennis hebben. Voor het Engels zijn percentages voor een zeer goede of een gemiddelde kennis voor niet-moedertaalsprekers respectievelijk 13% en 47%. Dit zijn de drie talen, die het best bekend zijn door de respondenten. Men stelt tweetaligheid vaker naar het Frans toe dan naar het Nederlands. Herinneren we er aan dat 14

respondenten op 110 hun ITC-vorming hebben aangevuld met een taalopleiding.

3. Het type-parcours na de opleiding

Voor het geheel van de oude stagiairs kunnen de **type-parcours** na de vorming als volgt worden opgedeeld:

- Vier stagiairs op tien verklaren *zeer snel* werk te hebben gevonden binnen het domein van de ICT en bijna één op tien vond ook werk binnen het domein van de ICT, maar pas na meerdere kandidaturen.
- 14% (8% + 6%) zijn actief binnen een ander domein en de meerderheid van hen zoeken geen werk meer binnen de ICT-sector. De optelling van de percentages van de personen aan het werk is groter dan wat werkelijk geantwoord werd over de huidige situatie. Er moet rekening worden gehouden met een aantal stagiairs die wel werk vonden, maar vervolgens hun werk verloren.
- Bijna één respondent op vijf is werkloos (9% + 14%) en één op tien herbegon een opleiding (9%).

Type-parcours na de ICT-opleiding – %

Ik heb snel werk gevonden binnen de ICT-sector	40
Ik vond werk in de ICT-sector maar pas na meerdere sollicitaties	9
Ik ben werkloos en zoek nog altijd werk in de ICT-sector	9
Ik ben werkloos en zoek werk in om het even welke sector	14
Ik vond werk in een andere sector dan ICT en ik zoek niet meer verder	8
Ik vond werk in een andere sector dan ICT maar ik zoek nog altijd werk binnen de ICT-sector	6
Ik ben een andere opleiding begonnen (omschrijf nader)	and
Andere (omschrijf nader)	4

4. Tijd vooraleer werk werd gevonden, doorgang via werkloosheid en mobiliteit

Acht respondenten op tien vonden werk (in om het even welke sector) na de opleiding. Meer dan de helft van de stagiairs (40% + 18%) vond werk binnen de zes maanden volgend op de opleiding – de meerderheid minder dan drie maanden na het einde van de opleiding. Voor bijna twee stagiairs op tien was de duur groter, gaande tot 18 maanden voor 6% (3%

Professioneel parcours van stagiairs met een ICT-opleiding

+ 3%). 23% tot slot zeggen tot op vandaag geen werk gevonden te hebben.

Tijd, noodzakelijk voor het vinden van een eerste baan na de ICT-opleiding – %

Ik heb nog geen werk gevonden	23
Minder dan 3 maanden	40
Tussen 3 en 6 maanden	18
Tussen 6 maanden en een jaar	9
Tussen 1 jaar en 18 maanden	6
Tussen 18 maanden en 2 jaar	3
Twee jaar en meer	3

Men moet zich herinneren dat 32% van de respondenten hun opleiding voltooiden in 2008 en 6% in 2009; de meerderheid van de stagiairs die nog geen werk hebben hoort tot deze groepen. Herinneren we er aan dat deze gegevens slaan op de tijd, nodig voor het vinden van een eerste job na de opleiding. *Het is geen maat voor de huidige tewerkstellingsgraad.* Inderdaad, er moet ook rekening worden gehouden met de mobiliteit (vrijwillig en onvrijwillig) van de stagiairs, die er toe leidt dat slechts een deel van hen nog steeds op hun eerste plaats van tewerkstelling werkt, gevonden na hun ICT-opleiding.

Een andere vraag aan de stagiairs was of ze sinds hun ICT-opleiding een of meer periodes van **werkloosheid** hebben gekend en hoeveel tijd deze periode(s) in het totaal duurden. Bijna één derde (31%) van de respondenten verklaart geen enkele periode van werkloosheid gehad te hebben, een kwart (24%) minder dan zes maanden en een kwart (24%) tussen zes maanden en een jaar. Tot slot kende 21% (13% + 8%) een werkloosheidsduur van méér dan een jaar.

Werkloosheid na de ICT-opleiding – %

Geen, geen enkele periode van werkloosheid	31
Ja, minder dan 6 maanden	24
Ja, van 6 tot 12 maanden	24
Ja, van 1 tot 2 jaar	13
Ja, gedurende meer dan 2 jaar	8

Deze tijdsduren moeten in verband worden gebracht met de data waarop de opleiding eindigde. Alhoewel de tabel eerder aanmoedigend is, moet er worden aan herinnerd dat de enquête gaat over de stagiairs die hun opleiding voltooiden tussen 2004 en 2009. We hebben echter een meerderheid aan respondenten die de twee laatste jaren buiten kwamen,

meer bepaald: 15% kwamen uit in 2004, 13% in 2005, 16% in 2006, 19% in 2007, 32% in 2008 en 6% in 2009.

In de vergelijkbare subgroep van het MéTIC-staal, kende 60% geen periode van werkloosheid of een periode van korter dan zes maanden (hier: 55%), 28% kenden een periode van werkloosheid, begrepen tussen zes maanden en twee jaar (hier: 37%) en 12% waren meer dan twee jaar werkloos (hier: 8%). Het is vooral de grootte van de werkloosheid van gemiddelde duur die het verschil uitmaakt met de MéTIC-enquête.

Een schatting rond de **mobilititeit** werd uitgevoerd, vertrekkend van een vraag die respondenten vroeg hoeveel banen en welke ze hadden sinds het einde van hun ICT-opleiding. In een andere vraag werd geïnformeerd aan hen die meermaals veranderden wat daarvan de reden was.

Aantal banen na de ICT-opleiding – %

Geen baan	20
Een baan binnen de ICT-sector	37
Meerdere banen binnen de ICT-sector	11
Een baan niet binnen de ICT-sector	12
Meerdere banen buiten de ICT-sector	9
Verandering van werk binnen de ICT-sector en banen buiten de ICT-sector	11

Ook hier zegde één persoon op vijf (20%) geen werk gevonden te hebben. Dit cijfer verschilt een beetje van de gegevens betreffende de vraag in verband met de tijd, nodig om een eerste baan te vinden waar 23% van de respondenten verklaarden nog geen werk gevonden te hebben. Dit verschil is te wijten aan het aantal niet-antwoorden, dat varieerde naargelang de vragen. Toch verandert het de vastgestelde tendenzen niet. We hebben dus bijna één stagiair op twee (37% + 12%) met één baan, de meerderheid binnen de ICT-sector, de anderen daarbuiten. Andere respondenten kenden meer mobiliteit, binnen de ICT-beroepen of afwisselend met andere beroepen, hetzij in het totaal 31% van de stagiairs (11% + 9% + 11%).

De helft van de veranderingen stonden in verband met contracten van bepaalde duur. Slechts een verandering op tien is een vrijwillige keuze. Het saldo van de veranderingen is te wijten aan het afschaffen van betrekkingen, ontslagen, stopzetting van de activiteit.

Onder het geheel van de respondenten was slechts 7% op een bepaald ogenblik **zelfstandig**. Op het ogenblik van de bevraging was niemand meer zelfstandig.

5. De strategie om werk te zoeken

Met één vraag werd geprobeerd de strategieën in kaart te brengen waarmee de stagiairs werk zochten na hun opleiding en werd getracht te evalueren hoe ontvankelijk de werkgevers zijn ten opzichte van hun opleiding. De vraag is complex maar ze bezorgt ons niettemin informatie.

De vraag die werd gesteld is de volgende: ‘In welke sector vond u bij het zoeken van werk het meest of het minste belangstelling vanwege de werkgevers voor uw ICT-competentie?’. De volgende antwoorden waren mogelijk: veel belangstelling voor uw ICT-competenties, gemiddelde belangstelling voor uw ICT-competentie, weinig belangstelling voor uw competentie, u zocht geen werk binnen de sector.

- In de tabel hieronder werd het detail van alle antwoorden samengebracht; in de daarop volgende tabellen werden bepaalde gegevens gehergroepeerd voor een beter begrip.

Belangstelling van de werkgevers voor de ICT-competentie van de stagiairs

%	Veel belangstelling	Gemiddelde belangstelling	Weinig belangstelling	Niet binnen deze sector gezocht	Geen antwoord
Informatica-dienstenbedrijven	23	24	17	7	29
Overheidsbedrijven/Gemeentes	12	11	23	18	36
Verskillende verenigingen (sociale, culturele...)	11	17	13	22	37
Privé KMO's	9	13	18	20	40
Banken, verzekeringen	6	6	19	27	41
Ziekenhuizen	6	8	16	30	41
Grote privé-bedrijven	10	8	19	22	41
Winkels met informaticamateriaal	6	14	12	24	45
Bedrijven voor de herstelling en het onderhoud van informaticamateriaal	7	11	16	25	43
Telecommunicatiebedrijven	6	14	15	19	46
Bouw/onroerend goed	2	3	9	41	46
Andere (omschrijf nader)	4	1	4	16	76

Om te beginnen is de rangschikking van de **sectoren** die volgens de ex-stagiairs **het meest open staan** de volgende. Het gaat om de sectoren waarvan de stagiairs beweren veel belangstelling voor hun ICT-competentie te hebben ervaren. De informatica-dienstenbedrijven komen duidelijk vooraan (46%), gevolgd door diverse bedrijven (28%), overheidsbedrijven en gemeentes, de privé-KMO's, winkels van

informaticamateriaal, telecommunicatiebedrijven (elk ongeveer 20%). Uiteindelijk is het binnen een relatieve diversiteit aan sectoren dat de ex-stagiairs belangstelling vonden voor hun competentie, met een belangrijke plaats voor de informatica-dienstenbedrijven.

Belangstelling van de werkgevers voor de ICT-competentie van de stagiairs

%	Veel + gemiddelde belangstelling
Informatica-dienstenbedrijven	46
Verschillende verenigingen (sociale, culturele...)	28
Overheidsbedrijven/Gemeentes	23
Privé KMO's	22
Winkels met informaticamateriaal	20
Telecommunicatiebedrijven	20
Grote privé-bedrijven	18
Bedrijven voor de herstelling en het onderhoud van informaticamateriaal	18
Banken, verzekeringen	13
Ziekenhuizen	14
Bouw/onroerend goed	5

Deze gegevens moeten in verband worden gebracht met de ondernomen stappen, of de belangstelling van de stagiairs zelf, voor de diverse typen werknemers die belangstelling vertoonden. Dit kan worden benaderd doorheen de antwoorden 'niet binnen deze sector gezocht' maar ook bij 'geen antwoord'. Bij de antwoorden op de vragenlijst kan de hypothese worden gesteld dat er een gelijklopendheid is tussen 'geen antwoord' en het feit niet te hebben gesolliciteerd binnen de sector. Bij de gegevens hieronder hebben we 'geen antwoord' en de antwoorden 'niet in de sector gesolliciteerd' opgeteld.

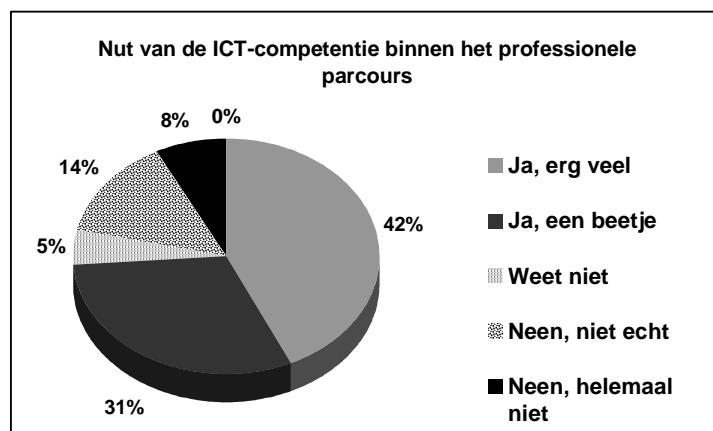
Let op: we hebben 'geen antwoord' niet hernomen waar het gaat om personen die helemaal niet op de vraag hebben geantwoord. We hebben 'geen antwoord' geplaatst daar waar de respondenten de antwoorden 'veel belangstelling, gemiddelde belangstelling en weinig belangstelling' aanvinkten voor een reeks sectoren en niets aanvinkten voor andere sectoren.

Belangstelling van de werkgevers voor de ICT-competentie van de stagiairs

%	Niet in de sector gesolliciteerd + geen antwoord
Informatica-dienstenbedrijven	36
Overheidsbedrijven/Gemeentes	55
Verschillende verenigingen (sociale, culturele...)	60
Privé KMO's	60
Grote privé-bedrijven	63
Telecommunicatiebedrijven	67
Bedrijven voor de herstelling en het onderhoud van informaticamateriaal	67
Winkels met informaticamateriaal	68
Banken, verzekeringen	68
Ziekenhuizen	71
Bouw/onroerend goed	86

Deze gegevens geven ons een aanwijzing omtrent de sectoren die het liefst worden geprospecteerd door de ex-stagiairs. We merken dat de informatica-dienstenbedrijven het vaakst door de stagiairs worden benaderd, gevolgd door de openbare bedrijven en de gemeentes. We zullen in het volgende hoofdstuk zien of de plaats van tewerkstelling van de ex-stagiairs, actief in de ICT-sector, overeenkomt met de doelstellingen van de sectoren op het ogenblik dat werk wordt gezocht.

Voor wat betreft het **nut van de opleiding** binnen het professionele parcours, is dat evident voor een meerderheid van de ex-stagiairs ; 73% (42% + 31%) denken dat hun ICT-competentie nuttig is voor hun professionele parcours; 22% (14% + 8%) zijn het hier niet mee eens. Bij de mannen denkt 80% dat hun opleiding nuttig was (erg nuttig + een beetje), bij de vrouwen 65%. De mannen lijken dus veel vaker dan de vrouwen hun opleiding te valoriseren binnen hun professioneel parcours.

FTU

Werknemers, actief binnen de ICT-sector

Het aantal actieve stagiairs (ICT-sector en buiten de ICT-sector) is 57%; onder hen zijn 75% actief binnen de ICT-sector. Als dit cijfer betrokken wordt op het geheel van het staal van de respondenten vertegenwoordigt dit 42% van het geheel van de antwoorden. Het aantal eenheden laat geen statistische verwerking toe maar stelt ons in staat de profielen, de tendenzen en de indicaties over de voorwaarden en de plaatsen van tewerkstelling in de ICT-sector te ontkoppelen. We gebruiken de uitdrukking 'actief binnen de ICT-sector' om de ex-stagiairs te omschrijven, actief binnen de ICT-sector.

1. Het begin van de tewerkstelling

Voor één derde van de ex-stagiairs, actief binnen de ICT-sector, gebeurt **het begin van de tewerkstelling** via een stage of door tussenkomst van het opleidingscentrum. Goed een derde vond werk via internet (advertentie) of via spontane kandidaturen. Persoonlijke relaties hielpen minder dan 10% van degenen actief binnen de ICT-sector aan werk. In tweederde van de gevallen vonden vrouwen hun werk via de stage of het opleidingscentrum. Voor de mannen zijn de beginmodaliteiten meer gediversifieerd, meer bepaald internet en spontane kandidaturen.

In de subgroep, vergelijkbaar met het MÉTIC-staal, vonden de helft van de respondenten hun eerste job via een stage of door tussenkomst van het vormingscentrum. De persoonlijke relaties tellen voor 12%. Het lijkt dus dat andere wegen (advertenties, spontane kandidaturen, internet) groter belang hebben.

Voor degenen, actief binnen de ICT-sector was de tijd, **nodig om de huidige baan te vinden** vanaf de opleiding vaak kort: minder dan één maand voor drie op tien actieven in de ICT-sector, van één maand tot drie maanden voor ruim een derde onder hen. Minder dan één op tien actieven binnen de ICT-sector vonden hun huidige job later dan een jaar na het einde van hun ICT-opleiding.

Voor wat betreft de **ancienniteit** heeft een groot deel van degenen, actief in de ICT-sector, hun job sinds meerdere jaren. Herinneren we er aan dat

de enquête de stagiairs betreft, van de lichtenissen tussen 2004 en 2009. Een kwart van hen, actief binnen de ICT-sector oefenen hun beroep minder dan een jaar uit; vier op tien hebben een ancienniteit van 1 tot 3 jaar; drie op tien actieven binnen de ICT-sector hebben een ancienniteit van meer dan drie jaar.

2. Plaats van aanwerving en beroepen

De sectoren waarin degenen, actief binnen de ICT-sector beantwoorden aan het beeld van de strategie om werk te zoeken. Drie ex-stagiairs op tien werken in informatica-dienstenbedrijven, gevolgd door de sociale of de verenigingssector, met daarna de openbare besturen. Voor een kwart van hen, actief binnen de ICT-sector is de tewerkstelling versnipperd over een grote verscheidenheid aan sectoren.

Activiteitssector van hen, actief binnen de ICT-sector - I

Diensten-informaticabedrijven	30%
Sociale sector/verenigingsleven	15%
Openbare diensten	13%
Diensten aan bedrijven (andere dan informaticadiensten) Financiële activiteiten (banken, verzekeringen)	Tussen 5 en 10%
Telecommunicatie Industrie Energie, water, bouw Groot- en kleinhandel Transport en communicatie (uitg. telecomm.) Onderwijs Gezondheid en ziekenhuizen	Minder dan 5%

In de subgroep, vergelijkbaar met het MÉTIC-staal, werken 56% van de respondenten binnen de informaticadiensten en de telecommunicatie, 15% in openbare diens en niet-commerciële activiteiten, 11% in de industrie, de energie en het transport, 5% in de financiële diensten en andere diensten een bedrijven (buiten informatica-dienstenbedrijven). De huidige enquête wijst op een groter aandeel van de administratie en de niet-commerciële activiteiten, minder belangrijk voor de informatica-dienstenbedrijven.

Bijna de helft van degenen, actief binnen de ICT-sector werken in de privé-sector handel en de andere hetzij in de openbare sector hetzij in de privé-sector niet handel of verenigingen.

**Activiteitssector van hen, actief binnen de
ICT-sector - II**

Openbare sector	24%
Openbare sector handel	48%
Openbare sector niet handel/verenigingen	28%

Meer dan de helft van diegenen, actief binnen de ICT-sector, werken in bedrijven/organisaties van meer dan 100 personen, vier op tien in bedrijven/organisaties van minder dan 50 personen en iets minder dan twee op tien in entiteiten van minder dan 20 personen.

In de subgroep, vergelijkbaar met het MÉTIC-staal, werken slechts 38% van diegenen, actief in de ICT-sector in ondernemingen van meer dan 100 personen, en 32% in ondernemingen met minder dan 10 personen. Het lijkt dus zo te zijn, dat de plaats van tewerkstelling van de stagiairs zich verplaatste naar grotere ondernemingen of organisaties, ten nadele van kleine ondernemingen. Dit reflecteert ook het kleinere aandeel van de stagiairs, tewerkgesteld in dienstverlenende informaticabedrijven (die vaak kleiner zijn) en het grotere aandeel tewerkstelling in de administraties.

Drie **beroepen** domineren: helpdesk operator, PC-technicus of netwerken- en onderhoudstechnicus, ondersteuning van de gebruikers, met vervolgens het profiel netwerkbeheerder. Verder zijn diegenen, actief binnen de ICT, verdeeld over een diversiteit aan beroepen. Merken we op dat niemand actief is in de verkoop of de kwaliteitscontrole.

Twee derden van diegenen, actief binnen de ICT, oefenen één enkel beroep uit; de anderen oefenen hetzij 2 tot 3 beroepen, of meer dan 3 beroepen uit.

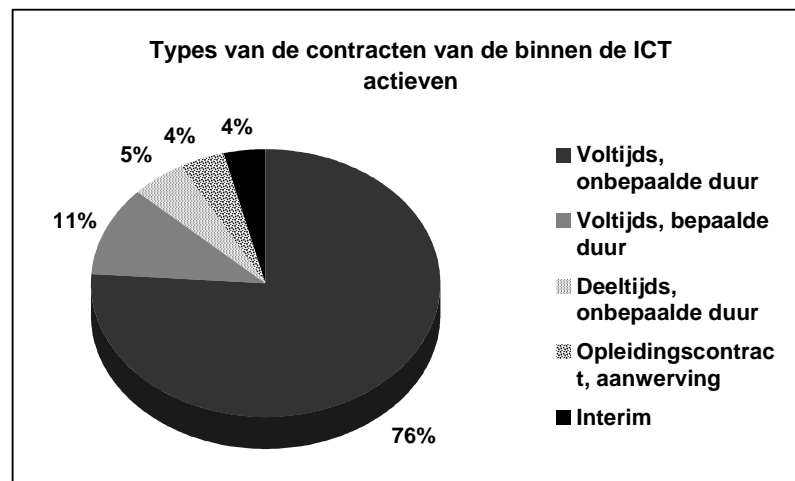
Huidig beroep van de binnen de ICT-sector actieven

Helpdesk operator PC-technicus of netwerk- en onderhoudstechnicus Ondersteuning gebruikers	3 op 10
Netwerkbeheerder	2 op 10
Infografiek, web designer Installateur netwerken of systemen Programmeur of webdeveloper Consultant	Ongeveer 1 op 10
Ontwikkeling toepassingen Webmaster Veiligheidsverantwoordelijke software of systemen Beheer aankopen, licenties, dienstencontracten Architect (of ingenieur) systemen of netwerken Analist programmeur	Minder dan 1 op 10
Kwaliteitscontrole Verkoper	Geen
Andere	2 op 10

De meerderheid van diegenen, actief binnen de ICT-sector, hebben **contact met het cliënteel**, zes op tien hebben ‘vaak’ contact met het cliënteel binnen het kader van technische ICT-opdrachten, en drie op tien binnen het kader van niet-technische opdrachten.

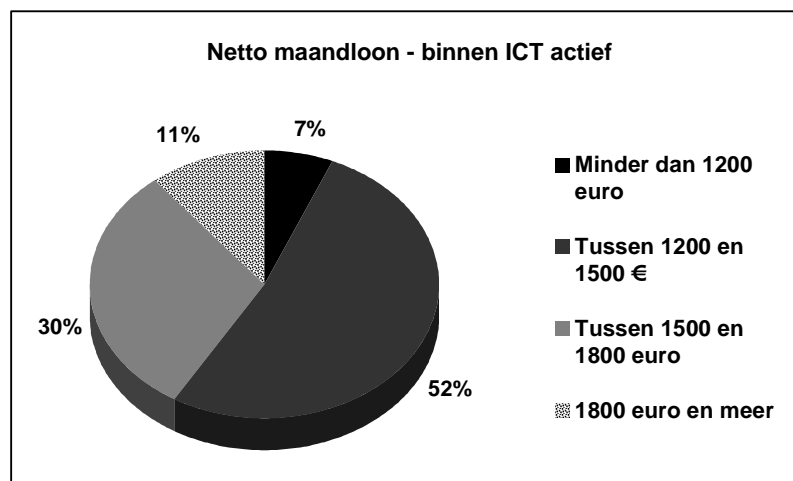
3. De werkvoorwaarden

De ex-stagiairs die actief zijn binnen de ICT-sector zijn allen **loontrekkers**. De drie vierden (76%) hebben een voltijdse **overeenkomst** van onbepaalde duur. Een loontrekker op tien werkt voltijds, maar voor een beperkte tijdsduur (11%). Deeltijds wordt er gewerkt door een minderheid; altijd voor onbepaalde duur. Enkele loontrekkers hebben een interim-overeenkomst en enkele andere hebben een opleidings/aanwervingscontract (PFI, FPI, IBO). Over het algemeen zijn de contractuele voorwaarden eerder gunstig.

Het loon bestaat voornamelijk uit een basisloon. Een loontrekker op twee ontvangt een dertiende maand en ongeveer één op tien geniet diverse premies. Onder de **extralegale voordelen** ontvangen zes op de tien in de ICT-sector actieven een extra tussenkomst in de verplaatsingskosten woonplaats/werkplaats en maaltijdcheques. Drie personen op tien hebben een groepsverzekering, en vanzelfsprekend een computer en een draagbare telefoon. Een aansluiting thuis en een bedrijfswagen is er slechts voor één op tien werknemers, actief binnen de ICT-sector.

Het is altijd moeilijk binnen een enquête het loon te evalueren via een vragenlijst. Toch hebben we een vraag gesteld met het oog op het inschatten van het **maandelijkse nettoloan**. De grafiek geeft de verdeling ervan. Herinneren we er aan dat een klein deel van de respondenten deeltijds werkt.

4. Werkzekerheid, graad van tevredenheid en perspectieven

Voor wat betreft de **toekomstperspectieven van de huidige baan** zeggen vier op de tien binnen de ICT-sector actief tevreden te zijn met hun huidige werk en geen verandering te wensen, heeft één derde carrièreperspectief, en plannen er twee op tien een carrière uit te bouwen binnen de ICT door meerdere keren van bedrijf te veranderen. Een op tien wenst boven alles een meer stabiele betrekking te vinden.

De perceptie van de werkzekerheid werd eveneens gemeten, en 67% (52% + 15%) van diegenen, actief binnen de ICT, hebben vertrouwen in de toekomst, hetzij omdat ze werkzekerheid hebben, hetzij omdat ze er zeker van zijn altijd wel werk te zullen vinden. 44% daarentegen zijn bang, omdat hun baan niet zeker is of omdat ze denken dat hun kwalificatie snel verouderd zal zijn. Het totaal is groter dan 100% omdat er meerdere antwoorden mogelijk waren, bijvoorbeeld een baan zonder grote werkzekerheid, maar gecombineerd met de overtuiging dat men altijd wel werk zal vinden.

Perceptie van de werkzekerheid van de binnen de ICT-sector actieven - %

Ik ben niet bang voor de werkzekerheid van mijn huidige betrekking	52
Mijn baan in het bedrijf is niet gegarandeerd	33
Wat er ook gebeurt, ik vind altijd wel werk	15
Mijn kwalificaties zullen snel verouderd zijn	11

Ten aanzien van de subgroep, vergelijkbaar met het MÉTIC-staal, zijn de meningen vandaag geëvolueerd. Bij de MÉTIC-respondenten van vreesde slechts 40% niet voor hun actuele betrekking; ter compensatie meende

25% werk te zullen vinden, wat er ook gebeurde. Meer mensen (20%) dachten wel dat hun kwalificaties snel voorbijgestreefd zouden zijn.

Met behulp van een schaal van één tot vijf gaande van ‘zeer tevreden’ tot ‘absoluut niet tevreden’ meet de enquête de **tevredenheidsgraad van diegenen, actief binnen de ICT, ten aanzien van hun huidige baan**. Over het algemeen is de tevredenheid groot, met uitzondering van de hoogte van het salaris en, in zekere mate, van de carrièreperspectieven en de mogelijkheden zich verder te vormen. De werktevredenheid is hoog ten opzichte van de sociale en de relationele component van het werk, idem voor wat betreft de verantwoordelijkheden, de werkuren en de werkbelasting.

Werktevredenheid – Actieven in de ICT-sector

	Zeer tevreden + tevreden
De relatie met de collega's De relatie met de superieuren	9 op 10
Het niveau van verantwoordelijkheid in uw werk Uw werkuren De hoeveelheid werk die u wordt opgedragen	8 op 10
De wijze waarop uw werk erkend wordt Uw kans om opleidingen te volgen Uw carrièreperspectieven binnen het bedrijf	6 op 10
Uw loon	4 op 10

5. De competentie-ontwikkeling

Het dagelijks werk doet een beroep op competenties en kan ook een kans zijn op het verwerven van nieuwe kennis. De enquête interesseert zich voor de competenties die de ex-stagiairs moeten inzetten bij hun taak, en op hun kans blijvend te leren.

De competenties, noodzakelijk voor het werk zijn, voor acht in de ICT-actieven op tien, het vermogen in groep te werken, de beheerssystemen en de communicatie. Vervolgens komen, voor zes binnen de ICT-actieven op tien: de beveiliging, de hardware, de leiding van het team, de pedagogische competenties. Men stelt vast dat de kennis, in stelling gebracht door de meerderheid, een combinatie is van competenties, in verband met ICT, en competenties die ‘zacht’ genoemd kunnen worden, het is te zeggen het werken in groep, communicatie, en pedagogie.

Het belang van bepaalde types kennis binnen het domein van de ICT staat eveneens in verband met de professionele profielen van de respondenten. Op deze manier vertegenwoordigen de webprofielen niet meer dan een kwart van de respondenten, derhalve lijkt, ten opzichte van

de groep in zijn geheel, de noodzaak aan deze kennis minder verspreid; dit moet in verband worden gebracht met de structuur van de peiling – meer PC-technici en PC- en netwerbeheerders, minder webberoepen en weinig helpdesk.

**Kennis en competentie
gebruikt op het werk – Actief binnen ICT**

	Zeer belangrijk en belangrijk
Het werken in groep Beheerssystemen Communicatie	8 op 10
Veiligheid Hardware Leiden van een team Pedagogische competenties	6 op 10
Nederlands/Engels Kennis in verband met de activiteit van uw onderneming Integratie van toepassingen	5 op 10
Kwaliteits- en conformiteitstests Ontwerp en beheer van netwerken Grafiek, opmaak, multimedia publicaties	4 op 10
Ontwerp en onderhoud van websites Andere talen dan Nederlands of Engels Programmeren en talen	3 op 10
Commerciële relaties Software-ontwikkeling	2 op 10

**Professioneel parcours van
stagiairs met een ICT-opleiding**

De volgende tabel rangschikt dezelfde kennis en competentie volgens de hiërarchie, aangegeven door de vergelijkbare groep van de MÉTIC-enquête.

**Kennis en competentie
gebruikt op het werk – enquête MÉTIC (2004)**

	Zeer belangrijk en belangrijk
Communicatie Werken in groep Engels Beheerssystemen	8 op 10
Hardware Kennis in verband met de activiteit van uw bedrijf Ontwerp en beheer van netwerken	6 op 10
Pedagogische competenties	5 op 10
Programmeren en talen Integratie van toepassingen Commerciële betrekkingen Team-leiding Nederlands	4 op 10
Ontwerp en onderhoud websites Grafiek, opmaak, multimedia publiceren Software-ontwikkeling	3 op 10
Andere talen dan Nederlands of Engels	2 op 10

Vandaag hebben twee competenties meer belang dan in de MÉTIC-enquête: de leiding van een team en het Nederlands (wat zonder twijfel specifiek is voor Brussel). Meerdere competenties kregen minder belang: Engels, kennis in verband met de activiteit van de onderneming, ontwerp en beheer van netwerken, programmering en talen, commerciële betrekkingen. Dit moet in verband worden gebracht met de plaats van tewerkstelling.

Ten aanzien van de kansen op ontwikkeling op de werkplek, lijkt de helft van degenen die actief zijn binnen de ICT zich in een situatie te bevinden die hun toelaat hun technische competentie te ontwikkelen binnen de domeinen waarbinnen ze gevormd zijn, maar ook op andere domeinen. Van de andere helft van degenen, actief in de ICT, kan het feit geen kans te hebben vooruit te komen een risico op lagere kwalificatie op lange termijn betekenen.

Kansen op leren op de werkplek – Actieven in de ICT

	Veel dingen
Op technisch vlak, anders dan uw opleiding Op het technisch vlak waarin u gevormd werd	5 op 10
In de communicatie	4 op 10
In projectbeheer	2 op 10
In de commerciële betrekkingen In een ander beroep dan ICT	1 op 10

In de subgroep vergelijkbaar met de M&TIC-enquête, had 71% van de respondenten bijscholingskansen op technisch vlak, 38% op het vlak van de communicatie, 29% in projectbeheer, 27% in commerciële betrekkingen en 23% op andere domeinen dan ICT. Het lijkt er dus op dat de vormingskansen op de werkplek vandaag afnemen, behalve op het vlak van de communicatie.

Tot slot denken 62% van diegenen, actief binnen de ICT, dat een **officiële erkenning** van hun vorming nuttig zou zijn, 11% denken dat niet, en 28% heeft hierover geen mening.

De mensen, actief binnen de ICT, gaven tot slot enkele **meningen over de ICT-opleiding** die ze volgden. Negen op de tien denken dat hetgeen ze leerden nuttig is voor hun werk en zeven op tien voelen zich nuttig. De rest van de opinies bestaat uit 'geen mening' en de tegengestelde mening. We hebben niet alle nuances opgenomen omdat het staal aan actieven in de ICT te klein is. We weerhielden de grote tendensen vertrekkend vanaf de positieve meningen. Merken we ook op dat zes op tien mensen, actief binnen ICT, menen dat het opleidingscentrum bijscholingscursussen moest aanbieden voor de oud-stagiairs die aan het werk zijn. Tot slot, meer verontrustend: drie in de IC actieven op tien voelen zich niet echt gelukkig met hun werk.

Opinie over de ICT-vorming – Binnen de ICT-sector actieven

	Helemaal akkoord + eerder akkoord
Hetgeen ik leerde in mijn ICT-opleiding is bijzonder nuttig voor mijn werk	9 op 10
Dank zij mijn vorming voel ik me nuttig op mijn werk	7 op 10
Het vormingscentrum moest bijlessen aanbieden voor de oud-stagiairs die werken	6 op 10
Mijn werk komt niet overeen met mijn ICT-opleiding Mijn ICT-comptenties volstaan niet voor mijn werk	3 op 10

Personen, actief in beroepen buiten de ICT en werklozen

Onder de respondenten op de enquête zijn 58% niet actief binnen een ICT-beroep: 43% zoeken werk, en 15% zijn actief in een ander beroep. Dit hoofdstuk gaat in op twee specifieke groepen. Het is vooral de groep van de werkzoekenden die nauwkeuriger moet worden begrepen.

1. Profiel van hen, actief in beroepen buiten de ICT

Ter herinnering: op het ogenblik van de enquête zijn 57% van de respondenten aan het werk, terwijl 43% werk zoekt. Een kwart van de actieven, hetzij 15% van het totaal van de respondenten, zijn actief in een ander beroep.

Ten opzichte van het staal is dit een klein aantal eenheden dat geen statistische analyse toelaat. De volgende tabel geeft, in absolute cijfers, de redenen voor deze heroriënteringen. Het is om te beginnen het feit geen werk te vinden, maar het is ook omdat andere interessante opportuniteiten zich aandienen, omdat met werk wil hebben, of omdat het beroep niet meevalt.

Actieven buiten de ICT – De redenen (absolute aantallen)

U vond nooit werk binnen het vakgebied	6
U kreeg andere interessante kansen	5
U nam de eerste aangeboden job aan, omdat u het inkomen nodig had	4
U veranderde van werk omdat de werkomstandigheden (werkuren, werkbelasting...) te zwaar waren	4
Uw kwalificaties zijn voorbijgestreefd	3
U veranderde van werk omdat u uiteindelijk niet van dit soort werk houdt	1
U verloor uw werk	1
U houdt van veranderen en wil niet altijd hetzelfde werk doen	0
Andere	2

Er zijn evenveel mannen als vrouwen die zich heroriënteerden. Er zit geen echte lijn in de leeftijd op dit niveau, noch een verband met het beroepsprofiel waaraan de respondent voldoet in functie van zijn initiële vormingskeuze (PC-technicus, webberoepen, beheerder PC-netwerken, helpdesk). Er schijnt geen verband te zijn met het feit van vreemde oorsprong te zijn. Er is daarentegen een meerderheid aan personen met het maximum scholingsniveau LSO die door deze heroriënteringen worden getroffen.

2. Profiel van de werklozen, en bijzonderheden over hun traject

De stagiairs zonder werk vertegenwoordigen 43% van het staal aan respondenten. Het is interessant zich te buigen over hun profielen en binnen hun trajecten specifieke elementen te zoeken, die zouden kunnen toelaten actiepunten voor de toekomst te ontdekken.

Bekijken we eerst of het profiel van de werklozen verschilt van dat van de actieven en in voorkomend geval op welke manier.

Er is geen beduidend verschil in functie van de **herkomst van de studenten** (BE of buiten BE).

Voor wat betreft het **initiële vormingsniveau** is het aandeel werklozen kleiner bij de houders van een HSO-attest. De houders van een hoger diploma hebben een werkloosheidsgraad, vergelijkbaar met die van de houders van een LSO-attest. De stagiairs zonder werk, houder van een diploma van hoger onderwijs hebben echter voor het merendeel dit diploma behaald buiten Europa.

Voor wat betreft de **leeftijd**, beneden 25 jaar en boven 45 jaar wordt de verhouding 50/50 benaderd voor wat betreft de verdeling tussen actieven en werklozen. Tussen 25 en 45 jaar ligt de verhouding actieven/werklozen dicht bij 60/40. Deze situatie komt overeen met de toestand van de arbeidsmarkt waar de laagste werkloosheidsgraad zich situeert bij de middelste generatie.

Het verschil is het grootst tussen **mannen en vrouwen** met 51% werkloze vrouwen en 38% werkloze mannen. *Hierbij moet echter rekening worden gehouden met het feit dat er meer vrouwen onder de stagiairs waren die de stage voltooiden in 2008 en 2009, hetzij 45% vrouwen en 31% mannen.* Op dezelfde manier hebben de profielen PC-technicus en beheerder PC-netwerken een hoger percentage aan actieven (64% en 63%) als de webprofielen (49%) en helpdesk (50%). Er is dus een sterk verband tussen het **professioneel profiel** en het geslacht. Het helpdesk-profiel omvat alleen vrouwen onder de respondenten en er zijn daarentegen zeer weinig vrouwen binnen het profiel PC-technicus. De meerderheid van de vrouwen zitten binnen de profielen web en helpdesk.

Profielen van de actieve en werkloze ex-stagiairs

%	Actieven	Werkloos
Man	62.	38
Vrouw	49	51
PC-technicus	64	36
Webberoepen	49	51
Beheerders PC-netwerken	63	37
Helpdesk	50	50
Opleiding afgesloten voor eind 2005	73	27
Opleiding afgesloten in 2006 of 2007	64	36
Opleiding afgesloten in 2008 of 2009	42	58

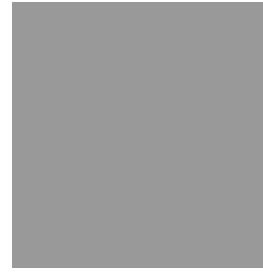
Naast het sociaal-demografisch profiel en het professionele profiel, waarin de trajecten van de actieven en de werklozen verschillen, is het in eerste instantie zo dat er verhoudingsgewijze meer werklozen zijn onder de stagiairs die hun opleiding voltooiden een jaar of minder geleden (in 2008 of 2009).

Onder de werkloze stagiairs hebben iets meer dan de helft voor de eerste keer werk gevonden na hun opleiding. Herinneren we aan het belangrijke aandeel stagiairs die hun opleiding beëindigden sinds een jaar lees maanden. Voor de anderen vond de helft voor de eerste keer werk binnen de zes maanden en de andere helft na zes maanden. De **mobilititeit** leek het grootst bij degenen die momenteel actief zijn, ze hebben in verhouding meer verschillende jobs gehad (ICT of niet ICT). Een grotere mobiliteit lijkt dus geen negatief signaal om werk te vinden.

Voor de personen die de stage voltooiden tussen 2004 en 2007 inbegrepen, is het gemiddelde percentage werklozen 32%; voor hen die haar voltooiden in 2008 en 2009, was het gemiddelde percentage werklozen 58%. De tijd en de mobiliteit zijn dus voordelig voor het vinden van werk.

De werktevredenheid ten opzichte van de opleiding verschilt naargelang de beroepssituatie van de ex-stagiair. 76 % van de actieven menen dat hun ICT-opleiding nuttig was voor hun beroepsloopbaan (som van de antwoorden nuttig en eerder nuttig), tegen 58% voor de werklozen. Slechts 13% van de actieven daarentegen denken dat hun vorming weinig of geen nut had, 33% van de werklozen.

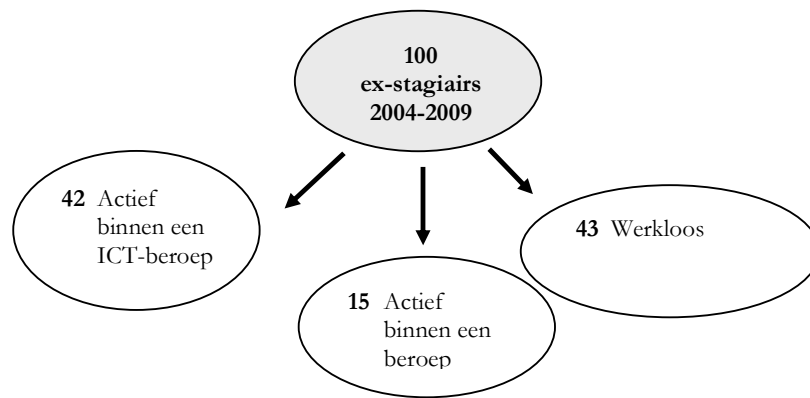
FTU

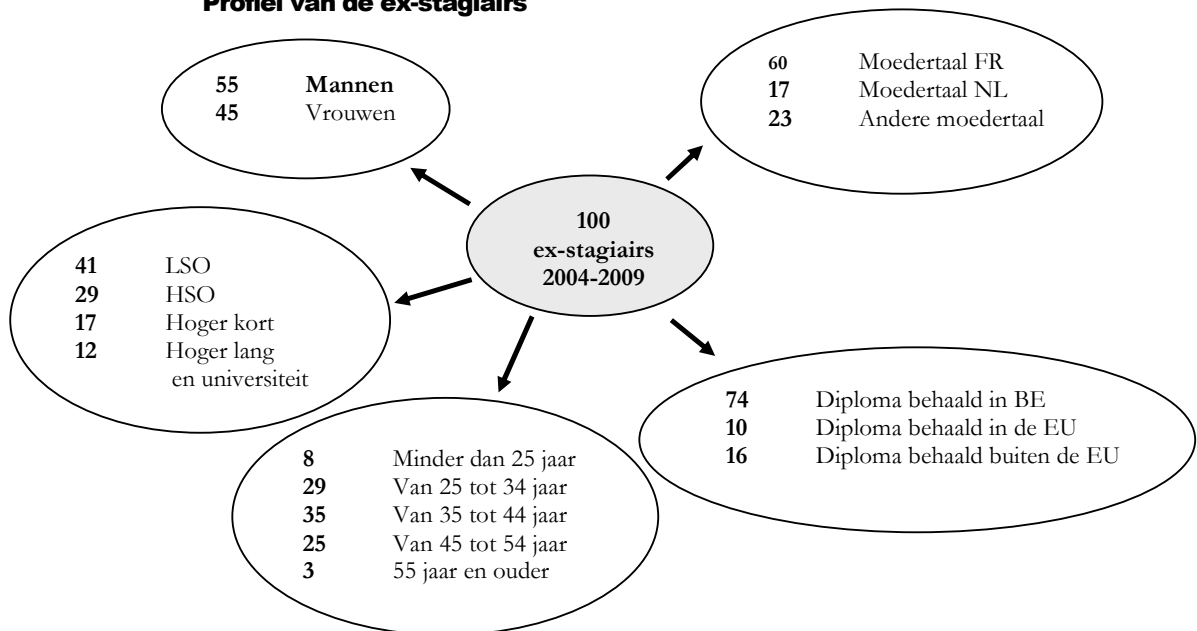
Synthetische samenvatting van de resultaten

De volgende schema's geven een overzicht van de voornaamste resultaten. Voor een meer complete benadering verwijzen we de lezer naar de voorgaande hoofdstukken. Voor een beter begrip zijn de cijfers betrokken op een fictieve basis van 100 ex-stagiairs.

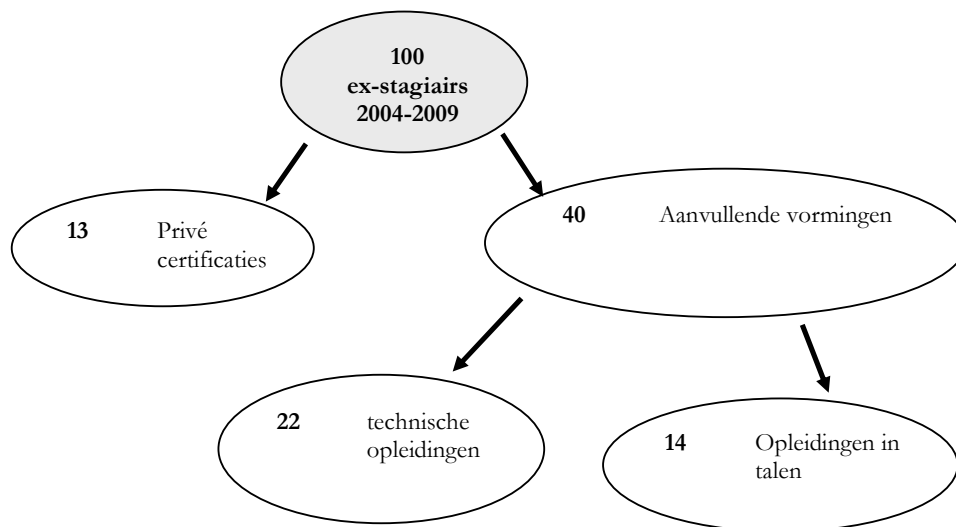
Situatie ten opzichte van de tewerkstelling

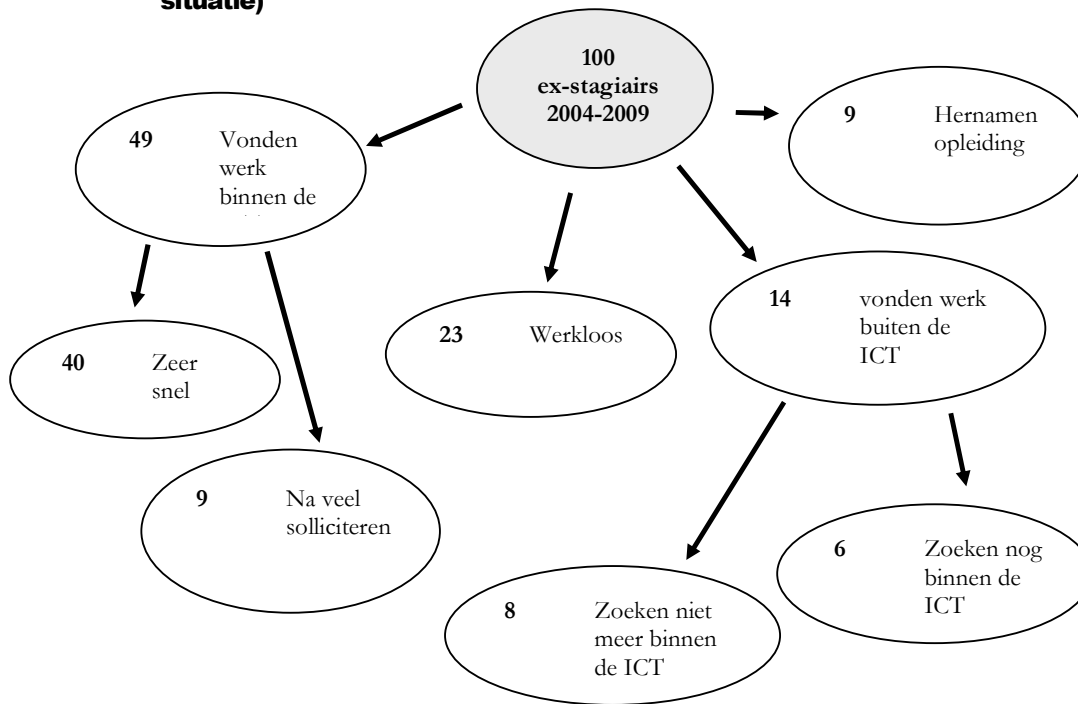
Profiel van de ex-stagiairs

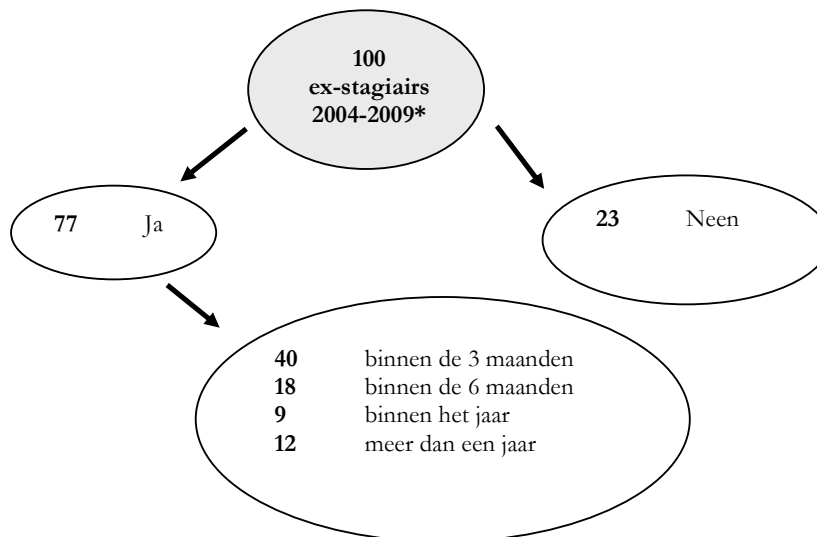
Aanvullende opleidingen

Het type-parcours na de ICT-opleiding (onafhankelijk van de actuele situatie)

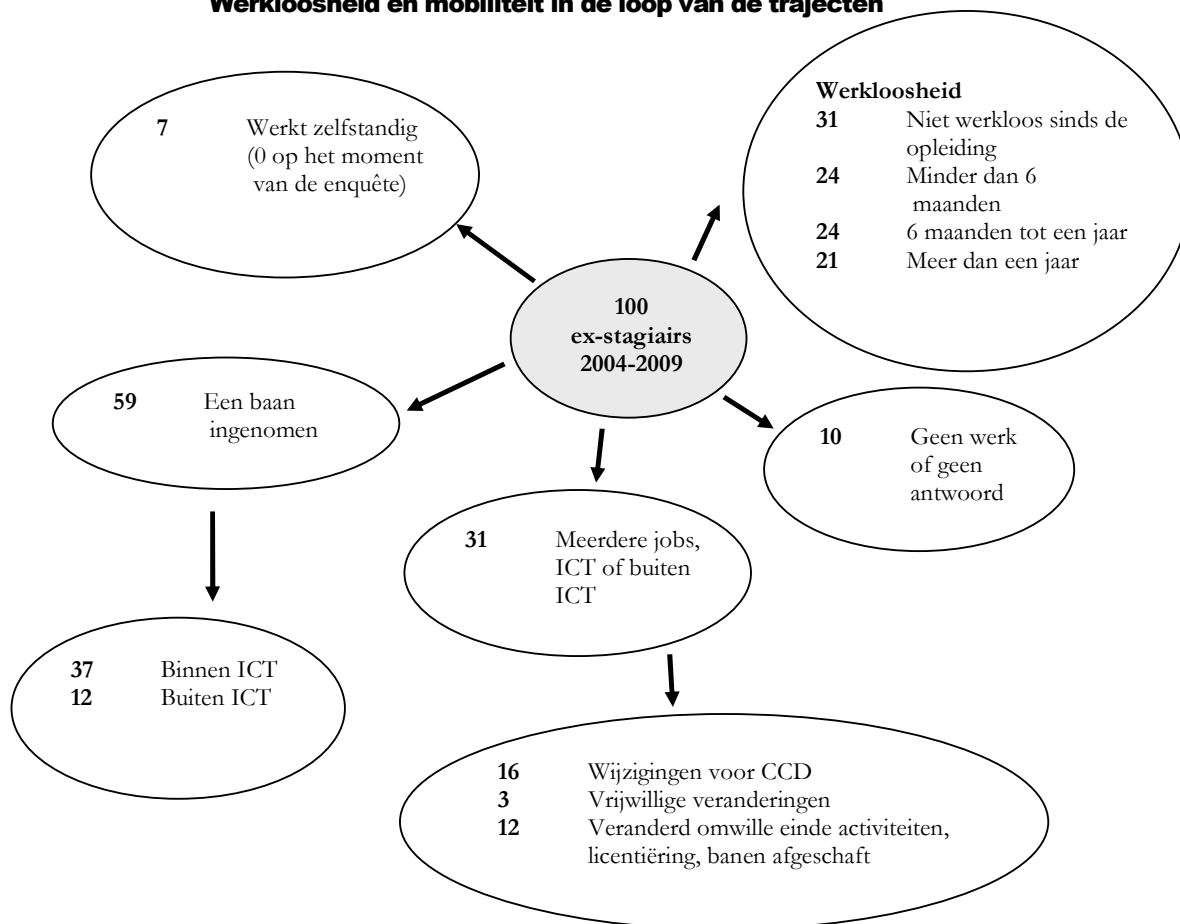

Toegang tot een eerste baan na de ICT-vorming

* Herinnering: 32% sloten hun stage af in 2008 en 6% in 2009. Vraag: meer problemen voor hen?

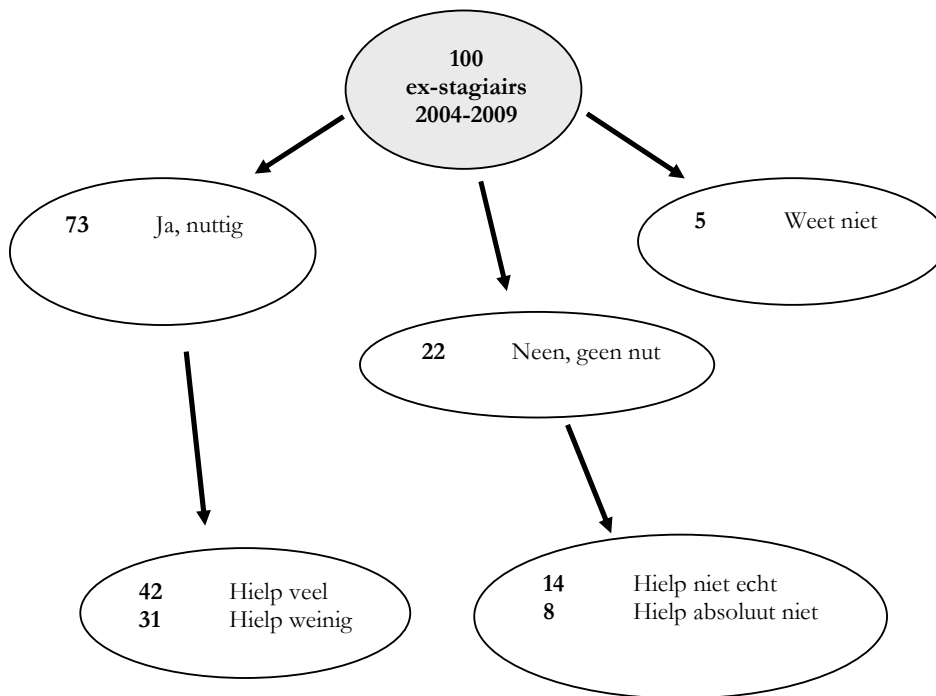
Werkloosheid en mobiliteit in de loop van de trajecten

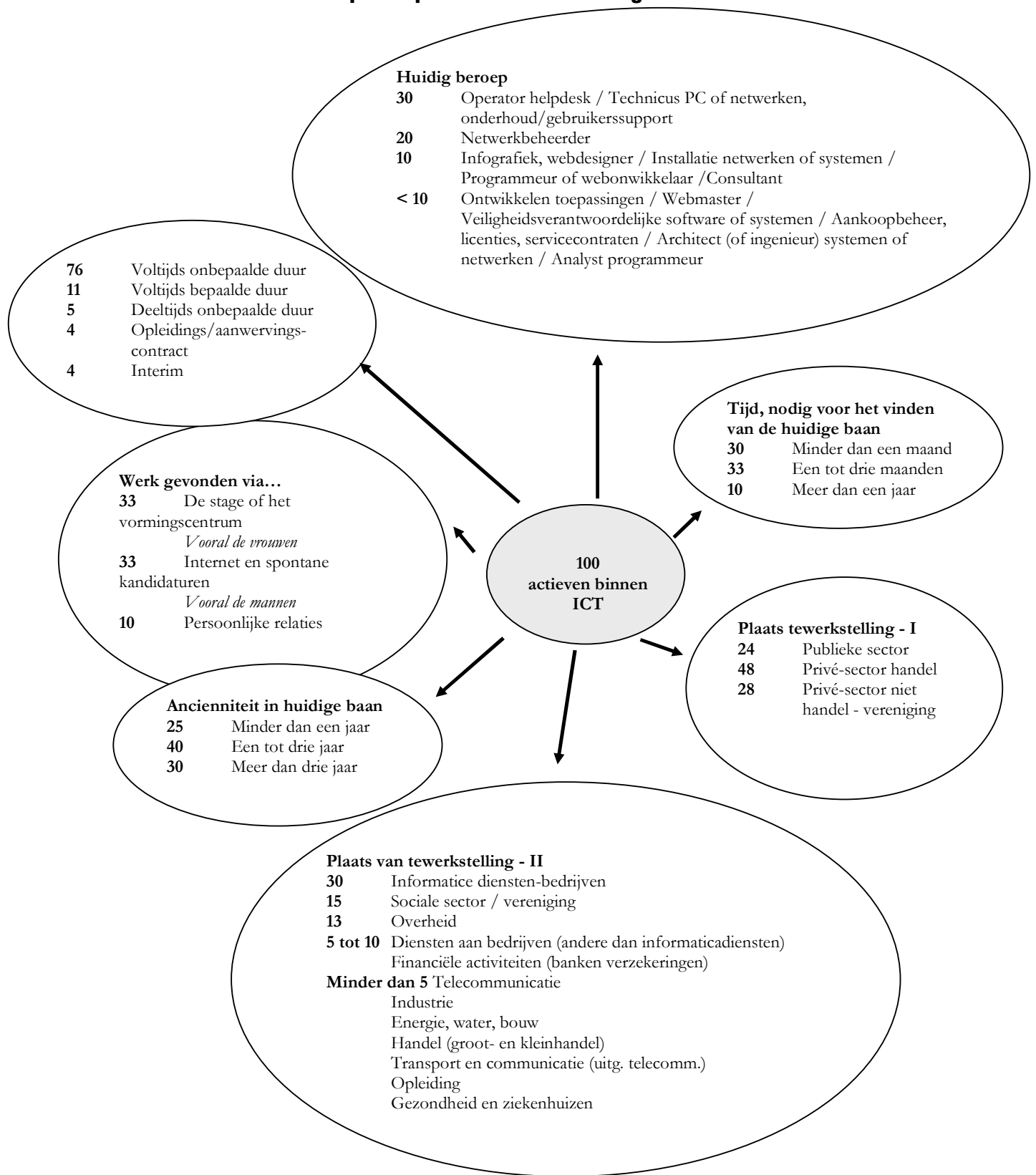
Hitparade van de sectoren, die open staan voor de beroepsprofielen

- ☆☆☆☆ | Informatica-dienstenbedrijven
- ☆☆ | Verschillende verenigingen (sociale, culturele...)
Overheidsbedrijven/Gemeentes
Privé KMO's
Winkels met informaticamateriaal
Telecommunicatiebedrijven
- ☆ | Grote privé-bedrijven
Bedrijven voor de herstelling en het onderhoud van informaticamateriaal
Banken, verzekeringen
Ziekenhuizen
- Non sollicité | Bouw/onroerend goed

Opinie ten opzichte van de ICT-competenties binnen het professioneel parcours

De actieven binnen ICT: toegang tot de huidige job, statuten, beroepen en plaats van tewerkstelling

De werklozen

Meer vrouwen op de recente stagiairs

Geen mannen in het profiel helpdesk.
Weinig vrouwen in het profiel PC-technicus.

%	Actieven	Werkloos	Totaal
Man	62	38	100
Vrouw	49	51	100
PC-technicus	64	36	100
Webberoepen	49	51	100
Beheerders PC-netwerken	63	37	100
Helpdesk	50	50	100
Opleiding afgesloten voor eind 2005	73	27	100
Opleiding afgesloten in 2006 of 2007	64	36	100
Opleiding afgesloten in 2008 of 2009	42	58	100